

Antwoord van Gedeputeerde Staten op vragen van

C.P. Oosterom (BBB) en H. Looy (BBB)

(d.d. 1 april 2026)

Nummer
4375

Onderwerp
Van weidevogelgebied naar spiegelwoestijn? Dat kan niet de bedoeling zijn.

Aan de leden van Provinciale Staten

Toelichting vragensteller

BBB Zuid-Holland heeft signalen ontvangen uit de regio Nieuwkoop over plannen voor de aanleg van circa 60 hectare zonnevelden in het gebied rondom bestaande landbouwpercelen.

Deze percelen maken onderdeel uit van een gebied waar al decennialang actief weidevogelbeheer plaatsvindt en waar ook beheersovereenkomsten op rusten. Daarnaast is in dit gebied eerder, in samenwerking met de provincie, een grondruil gerealiseerd in het kader van Ruygeborg 2.

De voorgenomen plannen voor een spiegelwoestijn aan de westzijde van de percelen, in combinatie met reeds geplande natuurontwikkeling aan de oostzijde, leiden tot ernstige zorgen over:

- verlies van openheid (essentieel voor weidevogels);*
- toename van predatiedruk;*
- verslechtering van agrarische bedrijfsvoering (o.a. onkruiddruk en ganzenoverlast);*
- economische schade en waardevermindering van gronden.*

Daarnaast betreft dit gebied een aantoonbaar kerngebied voor weidevogels, waar:

- structurele monitoring en nestregistratie plaatsvinden;*
- het broedsucces over meerdere jaren is vastgelegd;*
- intensief wordt samengewerkt met de weidevogelvereniging;*
- en sprake is van langdurige inzet door agrariërs met aantoonbaar resultaat.*

Van bijzonder belang is dat soorten als de grutto sterk honkvast zijn. Verstoring van het leefgebied leidt niet tot verplaatsing, maar tot verdwijnen.

BBB vindt het onwenselijk dat na eerdere samenwerking en inspanningen van agrariërs voor natuurbeheer, nieuwe ruimtelijke ingrepen deze balans onder druk zetten.

1. *Is het college bekend met de plannen om circa 60 hectare zonnevelden te realiseren in het gebied rondom Ruygeborg / Nieuwkoop?*

Antwoord

Gedeputeerde Staten (GS) zijn bekend met het feit dat de gemeente Nieuwkoop een Greendeal heeft gesloten met Gebiedscoöperatie Nieuwkoop (GCN) en een aantal ontwikkelaars voor ontwikkeling van zonnevelden rondom het bedrijventerrein de Olm. De Greendeal betreft een samenwerkingsovereenkomst tussen de Gebiedscoöperatie Nieuwkoop en vier ontwikkelaars voor de integrale ontwikkeling van zes zonnevelden rondom bedrijventerrein De Olm. De exacte omvang van plannen en afspraken tussen de gemeente en ontwikkelaars zijn GS onbekend. De provincie is geen partij in de afspraken tussen partijen.

2. *Klopt het dat betrokken agrariërs pas in een laat stadium via de Gebiedscoöperatie Nieuwkoop zijn geïnformeerd? Hoe beoordeelt GS dit proces van participatie?*

Antwoord

De gemeente Nieuwkoop is bevoegd gezag en primair verantwoordelijk voor de participatie. GS zijn onbekend met hoe dit proces exact is verlopen.

3. *Welke mogelijkheden ziet GS om de positie van direct betrokken agrariërs in een eerder stadium te borgen?*

Antwoord

Zie antwoord vraag 2. Primaire verantwoordelijkheid daarvoor ligt bij de gemeente Nieuwkoop. Voor eigen projecten van de provincie wordt gebruik gemaakt van het participatiekompas.

4. *Deelt GS de opvatting dat openheid van het landschap essentieel is voor een goed functionerend weidevogelgebied?*

Antwoord

Het functioneren van een goed weidevogelgebied is afhankelijk van meerdere factoren. Openheid is één van deze factoren. Aanleg van zonnevelden kan deze openheid verstoren.

5. *Hoe verhouden de plannen voor zonnevelden zich tot bestaande weidevogelbeheergebieden en lopende beheersovereenkomsten?*

Antwoord

Pas wanneer de precieze percelen en plannen van ontwikkelaars bekend zijn, kan worden gezien welke overeenkomsten voor die percelen zijn afgesloten en hoe dat zich tot elkaar verhoudt. De betreffende informatie zijn GS momenteel niet bekend.

6. *Is onderzocht wat het effect is van zonnevelden op predatiedruk (bijv. door schuilgelegenheden voor predatoren)? Zo ja, wat zijn de uitkomsten?*

Antwoord

Er is zo ver bekend geen specifiek onderzoek verricht op predatiedruk bij de beoogde planlocaties van de gemeente Nieuwkoop. In algemene zin is bekend dat zonnevelden voor predatoren schuilgelegenheden bieden en daarmee een negatief effect hebben voor aangrenzende of nabijgelegen weidevogelgebieden.

7. *Hoe wordt voorkomen dat investeringen in weidevogelbeheer (publiek én privaat) worden ondermijnd door deze plannen?*

Antwoord

In het ruimtelijk beschermde weidevogelgebied (categorie 2 van ruimtelijke kwaliteit in de Zuid-Hollandse Omgevingsverordening) is de aanleg van zonneparken in beginsel niet toegestaan. Ook in deze casus is er geen toestemming voor het aanleggen van zonnevelden in kansrijk of belangrijk weidevogelgebied. Overigens kan de aanleg van een zonnepark ook niet plaatsvinden zonder betrokkenheid van de eigenaar en zullen beheerovereenkomsten moeten worden gerespecteerd.

8. *Past de aanleg van zonnevelden in dit gebied binnen het provinciaal natuur- en biodiversiteitsbeleid? Graag een toelichting.*

Antwoord

Zie het antwoord op vraag 7.

9. *Heeft GS inzicht in de economische effecten van deze plannen op omliggende agrarische bedrijven?*

Antwoord

Nee.

10. *Wordt schade door bijvoorbeeld onkruiddruk, ganzenoverlast of beperkingen in bedrijfsvoering meegenomen in de besluitvorming?*

Antwoord

De gemeente Nieuwkoop is als bevoegd gezag verantwoordelijk om tot juiste afweging in besluitvorming te komen.

11. *Acht GS het wenselijk dat agrariërs die zich jarenlang hebben ingezet voor natuurbeheer geconfronteerd worden met waardevermindering van hun gronden door provinciaal/regionaal beleid?*

Antwoord

Er vindt geen waardevermindering plaats door provinciaal/regionaal beleid. Als het gaat om waardevermindering van gronden zelf door zonnevelden zal dit onderdeel zijn van afspraken tussen eigenaar en ontwikkelaar.

12. *Zijn er mogelijkheden voor compensatie of flankerend beleid voor getroffen agrariërs?*

Antwoord

Zie antwoord vraag 11.

13. *Hoe past de beoogde aanleg van circa 60 hectare zonnevelden binnen de provinciale zonneladder en het uitgangspunt "eerst zon op dak"?*

Antwoord

Het provinciaal beleid rond zonne-energie is erop gericht om de zonneladder toe te passen. Daarbij is het belangrijk om in acht te nemen dat dit beleid een voorkeursvolgorde vormt, maar geen volgtijdelijkheid inhoudt. Binnen bestaand stads- en dorpsgebied is realisatie van zonne-energie te allen tijden mogelijk op dak (trede 1) en op onbebouwde en parkeerterreinen (trede 2). Realisatie van zonne-energie op de provinciale voorkeurslocaties (trede 3) en Regionale Energie Strategie-zoekgebieden (hierna RES-zoekgebieden) (trede 4) is gelijktijdig mogelijk. In de ruimtelijke onderbouwing van ruimtelijke plannen voor zonne-energie wordt een toelichting verwacht op de geleverde inspanningen voor realisatie van zon op dak (trede 1).

14. *Zijn alternatieve locaties (bijvoorbeeld daken, bedrijventerreinen of langs infrastructuur) aantoonbaar onderzocht?*

Antwoord

Zie antwoord vraag 13. Er zal bij het ruimtelijk plan een onderbouwing een toelichting verwacht worden op de inspanning voor realisatie van zon op dak.

15. *Hoe wordt voorkomen dat versnipperde aanleg van zonnevelden leidt tot aantasting van het open landschap?*

Antwoord

Door middel van toepassing van het ruimtelijk kwaliteitsbeleid wordt ingezet op behoud van ruimtelijke kwaliteit.

16. *Is GS bereid deze locatie als ongeschikt te bestempelen gezien de combinatie van weidevogelwaarden en agrarisch gebruik?*

Antwoord

Ten oosten van het bedrijventerrein de Olm is een RES-zoekgebied gelegen, waarbij deze op basis van de door GS vastgestelde ontwerp herziening Omgevingsbeleid ook deels is aangemerkt als kansrijk weidevogelgebied. Op basis van de regels opgenomen in het ontwerp is realisatie van nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen mogelijk onder diverse voorwaarden van compensatie. Of en in hoeverre hieraan voldaan kan worden zal bepalen of de locatie als ongeschikt bestempeld kan worden voor zonne-energie of niet.

17. *Is GS bereid opnieuw in gesprek te gaan met betrokken agrariërs om tot een gedragen oplossing te komen?*

Antwoord

Het gesprek over realisatie van zonne-energie is primair aan initiatiefnemers/ontwikkelaars. De provincie heeft hier geen actieve rol in.

18. *Is GS bereid zich actief in te zetten om te voorkomen dat zonnevelden worden gerealiseerd in kerngebieden voor weidevogels en rondom actieve agrarische bedrijven, en zo ja, op welke wijze?*

Antwoord

De realisatie van zonnevelden in belangrijk weidevogelgebieden is uitgesloten. Realisatie in kansrijk weidevogelgebied is onder strikte voorwaarden mogelijk.

19. *Is GS op de hoogte van de specifieke grutto-opgave in dit gebied en de rol die deze percelen daarin vervullen?*

Antwoord

We zijn ons bewust van de provinciale opgave voor het uitbreiden van het aantal broedparen van de grutto. In het Zuid-Holland Programma Landelijke Gebied (ZHPLG) is aangegeven dat een deel van die opgave gerealiseerd zou moeten worden in de omgeving van de Nieuwkoopse Plassen.

20. *Klopt het dat het betreffende gebied behoort tot een kerngebied voor weidevogels met aantoonbaar broedsucces over meerdere jaren?*

Antwoord

Het is ons bekend dat de omgeving van Nieuwkoop relatief veel broedende weidevogels herbergt.

21. *Is GS bekend met de beschikbare monitoringsgegevens en nestregistraties die door de weidevogelvereniging en betrokken agrariërs zijn verzameld?*

Antwoord

Ja, wij hebben in het kader van de zienswijzen op de 'Herziening 2025' een rapportage ontvangen van agrarisch collectief De Hollandse Venen met daarin de bedoelde data.

22. *Worden deze praktijkdata en veldwaarnemingen expliciet meegenomen in de ruimtelijke afweging rondom de aanleg van zonnevelden? Zo nee, waarom niet?*

Antwoord

De ruimtelijke afweging rondom de aanleg van zonnevelden is in eerste instantie een gemeentelijke aangelegenheid. Daarbij kan de gemeente uiteraard de lokale kennis en expertise meenemen. Wanneer een dergelijk initiatief bij de provincie wordt voorgelegd, wordt daarover geadviseerd en ook gebruikgemaakt van de beschikbare data.

23. *Deelt GS de opvatting dat weidevogels, en met name de grutto, sterk honkvast zijn en zich niet eenvoudig verplaatsen bij verstoring?*

Antwoord

Het is bekend dat de grutto graag jaarlijks terugkeert naar hetzelfde broedgebied.

24. *Welke gevolgen verwacht GS voor de blijvende aanwezigheid van weidevogels indien de openheid en rust door zonnevelden wordt aangetast?*

Antwoord

Zie antwoord vraag 6.

25. *Is GS het eens dat verlies van openheid en toevoeging van structuren leidt tot verhoogde predatiedruk door extra schuil- en uitkijkmogelijkheden voor predatoren?*

Antwoord

Zie antwoord vraag 6.

26. *Hoe weegt GS dit risico in relatie tot het huidige, aantoonbare broedsucces in het gebied?*

Antwoord

Een eventueel verhoogde predatiedruk wordt uiteraard niet als wenselijk gezien.

27. *Acht GS het verantwoord om een gebied waar al bijna 30 jaar aantoonbaar succesvol weidevogelbeheer plaatsvindt, bloot te stellen aan ingrepen die dit succes kunnen ondermijnen?*

Antwoord

De gebieden met hoge dichtheden broedende weidevogels zijn in de Zuid-Hollandse Omgevingsverordening aangewezen als beschermd weidevogelgebied. In de 'Herziening 2025' blijven de weidevogelgebieden in de omgeving van Nieuwkoop beschermd als belangrijk of kansrijk weidevogelgebied en zijn daarmee beschermd tegen ruimtelijke ontwikkelingen met een significant negatief effect op de functionaliteit van het gebied voor de weidevogels.

28. *Op welke wijze wordt voorkomen dat de provinciale inzet op weidevogelherstel (waaronder de grutto) wordt tegengewerkt door andere ruimtelijke keuzes?*

Antwoord

Dat gebeurt door het opleggen van een ruimtelijke bescherming, zie het antwoord op vraag 27.

29. *Is GS bereid om gebieden met aantoonbaar hoog broedsucces en langdurige beheerinspanningen aan te merken als ongeschikt voor grootschalige zonnevelden?*

Antwoord

Een dergelijke bescherming is er al, zie het antwoord op vraag 27.

